

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

12

Ročník XVI.
december 2022

DAŇOVÝ "BONUS" RUINUJE OBCE A MESTA

**PRIJATÝ BALÍČEK PRORODINNÝCH OPATRENÍ
ZNAMENÁ PRE MESTO DEVASTAČNÝ MALUS**

Strana 4 - 5

ROZHOVOR

Vládne rozhodnutia negatívne až zničujúco zasiahli do ekonomiky samospráv.

Strana 6

PARTICIPÁCIA

Vďaka Iniciatíve pre otvorené vládnutie sme tento rok dosiahli viaceré úspechy.

Strana 10

ŠPORT

Po dvoch pandemických rokoch sa opäť uskutoční plavecká 24-hodinovka.

Strana 14

Odborníci na zmenu klímy z Nórska navštívili Materskú školu Šalgotarjánska

Adaptácia na zmenu klímy a zmierňovanie jej dopadov na mesto, ako aj na obyvateľov patria k prioritám Banskej Bystrice. Samospráva dlhodobo pracuje na aktivitách, ktoré majú pomôcť zvládnuť klimatickú zmenu. Doteraz boli realizované rekonštrukcie objektov škôl, ktoré znižujú ich energetickú náročnosť. Súčasne sa uskutočnili aj projekty revitalizácie vnútroblokov na vybraných sídliskách či protipovodňová ochrana mesta. Banskobystrická samospráva sa spustením projektu Reakcia na zmenu klímy, zaraďuje medzi zodpovedné európske a slovenské mestá, ktoré chránia svojich obyvateľov pred hrozbami zmeny klímy a klimatickej krízy. Konkrétne opatrenia zavádza i v rekonštruovanej Materskej škole na Šalgotarjánskej, ktoré pozitívne zhodnotili počas novembrovej návštevy aj partneri z Nórska.

Samospráva realizuje v rokoch 2021 – 2024 projekt Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica, podporeného z grantov Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), v rámci ktorého sa okrem iného, od apríla 2022, uskutočňuje aj komplexná rekonštrukcia Materskej školy Šalgotarjánska. Cieľom je zníženie energetickej náročnosti budovy, v ktorej sa vzdelávacia inštitúcia nachádza a realizácia adaptačných opatrení v jej okolí. Doteraz sa podarilo zatepliť obvodové steny a strechy, vymeniť interiérové osvetlenie. Osadené boli nové vykurovacie telesá a rozvody, ako aj inštalácia vetrania a rekuperácie. Súčasťou nadväzujúcej obnovy je rekonštrukcia elektroinštalácie, nové maľby a omietky, osadenie modernej sanity, zdravotníckej, podláh a kobercov. Po ukončení stavebných prác prídu na rad adaptačné opatrenia a ozeelenie okolia. „Teší ma, že súčasťou projektu je aj výmena skúseností a informácií o zmene klímy s naším zahraničným partnerom, ktorým je Nórsky inštitút pre mestský a regionálny výskum Metropolitnej univerzity v Osle. Som rád, že práve obnova materskej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ktorú realizujeme s dôrazom na zmenu klímy, zaujala odborníkov spoza hraníc Slovenska. Je to dôkaz, že práca, ktorú robíme, má význam a zmysel,“ povedal primátor Ján Nosko.

Projekt oceňuje aj zahraničie

Obnova materskej školy patrí medzi štyri úspešné slovenské projekty, ktoré oceňujú

Foto: MsÚ BB

donori z Nórska. V prvej polovici novembra 2022 pricestovali do Banskej Bystrice predstavitelia Riaditeľstva pre vodné zdroje a energetiku, Nórskej agentúry životného prostredia a Riaditeľstva pre civilnú ochranu so záujmom získať informácie o napredovaní projektov zameraných na zmenu klímy. „Bilaterálne partnerstvo, ktoré v projekte vzniklo, je významnou pridanou hodnotou a jedinečnosťou takejto formy spolupráce. Je možné ho naďalej rozvíjať a využívať v prospech oboch strán,“ povedal Bjørn Aulie, zástupca nórskeho donorov z Riaditeľstva pre vodné zdroje a energetiku.

Nové EKO prvky

V areáli MŠ Šalgotarjánska by postupne mala zároveň pribudnúť aj dažďová záhrada, počítajú sa i so zatienením ihriska profesionálnou tieniacou technikou. Samospráva sa aj týmito opatreniami rozhodla výrazným spôsobom komplexne reagovať na zmenu klímy. Z grantov EHP bolo na rekonštrukciu školy vyčlenených 600 tisíc eur a z eurofondov 580 tisíc eur.

„Kvalitný, zdravý, moderný a environmentálne priaznivý priestor pre deti, takto by som definoval zmodernizovanú materskú školu. Verím, že vynovený objekt ocenia nielen najmenší Banskobystričania, ale aj rodičia a zamestnanci škôlky. V marci 2023 by mal byť kompletne zrekonštruovaný. V nastavenom trende plánujeme pokračovať, a to najmä v zavádzaní ďalších adaptačných a mitigačných opatrení vo vybraných mestských objektoch,“ poznamenal Martin Lakanda, vedúci Oddelenia inovatívnych riešení a adaptácie na zmenu klímy MsÚ Banská Bystrica.

Ďalšie projekty

V súvislosti s opatreniami zameranými na zmenu klímy, boli na území mesta doteraz realizované aj prvé zelené strechy. Biosolárny koncept využitia mestských striech, ktorý chceme v budúcom období presadzovať, umožní zlepšiť mikroklimu a znížiť energetickú náročnosť a závislosť mesta. Samospráva pripravila i projekt Zelené sídliská, v rámci ktorého sa za účasti obyvateľov koncepcie rieši revitalizácia siedmich plôch vnútroblokov na najväčších sídliskách s dôrazom na podporu biodiverzity. Príspevkom zmierňovania klimatických zmien je taktiež každoročná výsadba stromov a ostatnej vegetácie na zelených plochách v meste, vďaka čomu Banská Bystrica patrí k najzelenším krajským mestám na Slovensku.

M. Strelec

Fotografie: MsÚ BB

Informácie z mestského úradu

Foto: MsÚ BB

01. Pozor! Zebra na ceste

Mesto Banská Bystrica v spolupráci s ČSOB nadáciou v roku 2022 úspešne realizovalo projekty na bezpečnejšie priechody pre chodcov v Banskej Bystrici. Na základe poskytnutého grantu od ČSOB nadácie, mesto doplnilo na vytypovaných priechodoch pre chodcov, v blízkosti školských zariadení, LED výstražné svetlá nad zvislé dopravné značenie „prieťah pre chodcov“. LED výstražné svetlá majú napomáhať vodičom motorových vozidiel v lepšej orientácii k blížiacim sa priechodom pre chodcov, ktoré využívajú hlavne žiaci navštevujúci blízke školské zariadenia. Za finančnú podporu na realizáciu bezpečnejších priechodov pre chodcov ďakujeme nášmu partnerovi. Veríme, že v úspešnej spolupráci budeme pokračovať aj pri ďalších projektoch.

Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB

Foto: archív MŠ na Ul. 29. augusta

02. Deň Materských škôl

Podujatie každoročne organizuje 4. novembra Slovenský výbor Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu v spolupráci s našim mestom pre všetky deti z MŠ. Tento rok sa oslava na Námestí SNP kvôli nepriaznivému počasiu neuskutočnila. Riaditeľka MŠ na Ul. 29. augusta však prišla s myšlienkou dopriať deťom hudobný zážitok o týždeň neskôr. V priestoroch materskej školy 11. novembra 2022 vystúpila hudobná skupinka pri ZŠ Trieda SNP z projektu URBACT, v ktorom

je zapojené naše mesto za účelom integrácie detí z marginalizovaných skupín prostredníctvom hudobných aktivít. Na úvod podujatia deti z MŠ zaspievali hymnu materských škôl. Potom pod vedením hudobných lektorov vystúpili žiaci zo ZŠ Trieda SNP a krátkym programom škôlkarom spríjemnili ich podujatie. Po kultúrnom programe lektori spoločne so žiakmi hravým spôsobom vysvetlili deťom, z čoho sú husle zložené. Škôlkari sa predstavili hudobno-tanečným pásmom v ľudových krojoch.

Školský úrad, oddelenie školstva a mládeže

Foto: archív MsÚ BB

03. Oslavy starého a nového roka

Silvestrovský program otvorí na Námestí SNP o 22:30 hod. koncert slovenskej skupiny Puding pani Elvisovej. Oslavy príchodu nového roka budú o 23:40 hod. pokračovať vystúpením Dua Kyselí Krastafci. Pomocou veľkoplošnej obrazovky budú odpočítané posledné sekundy starého roka. Prvé minúty roka 2023 spríjemní najznámejšími oldies hitmi, na diskotéke pod holým nebom, DJ Adžarv. Mestskí poslanci na decembrovom zastupiteľstve rozhodli, že 1. januára 2023 sa z ekologických dôvodov novoročný ohňostroj neuskutoční. Obyvateľov i návštevníkov mesta však určite poteší koncert Simy Magušinovej so začiatkom o 16:00 hod. Pri príležitosti 30. výročia vzniku SR bude o 17:00 hod. symbolicky nasvietená najvyššia budova v meste, Europa Shopping Center.

red

04. Zmluvní partneri mesta sú na zimu pripravení

Zimnú údržbu na cestách zabezpečujú pre banskobystričku samosprávu dve spoločnosti. Od 15. novembra, kedy sa každoročne začína zimné obdobie, sú firmy v pohotovosti s mechanizmami a personálom. Pre údržbu vozoviek je v súčasnosti k dispozícii približne 200 ton posypovej soli a 18 kusov potrebnej techniky. Pokiaľ ide o chodníky, zmluvný partner mesta má pripravené dostatočné zásoby soli, 28 mechanizmov a 12 pracovníkov na ručné výkony. Údržba ciest a chodníkov sa v zimnom období vykonáva podľa Operačného plánu zimnej údržby, v ktorom sú cesty a chodníky rozdelené podľa poradia dôležitosti. Počas snehovej nádielky či poľadovice sú dôležité hlavne zberné miestne komuni-

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

DECEMBER 2022

kácie, hlavné ťahy s hromadnou dopravou a prístupové komunikácie k zdravotníckym zariadeniam. Ako druhé v poradí sa udržiavajú obslužné a prístupové komunikácie, ktoré majú význam pre zásobovanie, ako aj dopravu z priemyselných závodov. Tretími sú prístupové a obslužné komunikácie, ktoré majú význam prevažne len pre dopravu súkromnými dopravnými prostriedkami. Rovnaké rozdelenie platí aj pri údržbe chodníkov.

Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB

05. Výstava k 30. výročiu vzniku Slovenskej republiky

Od prijatia a slávnostného podpisu Ústavy Slovenskej republiky 1. septembra 1992 uplynulo 30 rokov. Okrúhle výročie sa stalo príležitosťou pripomenúť si pôvod a vývoj našej štátnej symboliky formou rozsiahlej výstavy „Slovensko v štátnej symbolike“. Výstava Ministerstva vnútra SR prináša vyše 800 vzácných, na Slovensku po prvýkrát vystavovaných obrazových a textových exponátov, vyobrazení heraldických archívnych dokumentov a muzeálnych prameňov viažucich sa k našej štátnej symbolike. Autorom výstavy je renomovaný heraldik, archivár, historik a spoluvorca štátneho znaku Slovenskej republiky Ladislav Vrtel. Výstavu si môžete pozrieť od 9. do 31. januára 2023 v priestoroch Radnice na Námestí SNP 1.

red

Foto: archív MsÚ BB

06. Kam so stromčekom po sviatkoch

Po ukončení vianočného obdobia, po sviatku Troch kráľov, bude zabezpečený odvoz živých stromčekov pravidelne jedenkrát do týždňa, a to od pondelka 9. januára do 6. februára 2023. Po uvedenom termíne už následne podľa potreby. Stromčeky je potrebné ukladať vedľa kontajnerov na zber komunálneho odpadu na svojej ulici pri bytovom dome alebo rodinnom dome, tak aby boli na viditeľnom a dostupnom mieste pre pracovníkov zberových spoločností. Dôležité je zbaviť ich umelých ozdôb, keďže budú po podrvení použité na výrobu kompostu. Živé, ako aj umelé vianočné stromčeky je súčasne možné odovzdať počas pracovných dní a sobôt v Zbernom dvore v Radvani.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

Vládou a parlamentom schválený daňový bonus pripraví mesto o takmer štyri a pol milióna eur

Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky počas decembrovej schôdze podporili návrh novely zákona o dani z príjmov z dielne Ministerstva financií SR. Súčasťou návrhu bolo aj zvýšenie daňového bonusu pre nezaopatrené deti, ktorých rodičia tak od 1. januára 2023 dostanú na každé jedno dieťa 200 eur. Opatrenie však bude mať negatívny dopad na výnos dane z príjmov fyzických osôb. Ten je príjmom rozpočtov miest a obcí, ako aj vyšších územných celkov vo forme tzv. podielových daní. Samosprávy prídu o stovky miliónov eur ročne. Výpadky vo svojich rozpočtoch sú preto nútené nahradiť zvyšovaním daní a poplatkov od svojich obyvateľov. K nepopulárnym krokom musí pristúpiť aj naše mesto.

Foto: pixabay.com

Novelou zákona o dani z príjmov štát zoberie mestám a obciam 784 miliónov eur na tzv. daňový bonus. Navrhované kompenzačné opatrenia vo výške 464 miliónov eur na najbližšie dva roky sú nedostatočné a dočasné, kým pokles príjmov miest a obcí bude zásadný a trvalý. Negatívne vplyvy na samosprávy sa automaticky premietnu do znižovania kvality verejných služieb, ktoré mestá a obce zabezpečujú pre obyvateľov. „Vysoká inflácia spolu s rastúcimi cenami energií dostávajú mnohých ľudí do existenčného rizika. Žiaľ, aj mestá a obce sa ocitli v kríze. Nie však vlastnou vinou, ale legislatívnou nestabilitou a prijímaním rozhodnutí s preukázateľne negatívnymi následkami na samosprávu. Okrem toho, samotná inflácia spôsobuje predraženie rozbehnutých projektov, stavieb a rekonštrukcií, v mnohých prípadoch aj s potrebou navýšenia úverov. Vláda k nám však pristupuje, ako by sa kríza samospráv doteraz netýkala,“ povedal Richard Rybníček, prezident Únie miest Slovenska. Mestá a obce nie sú proti pomoci rodinám. Práve naopak. Veď 47 percent ich výdavkov smeruje na podporu rodín a jej funkcií, vrátane vzdelávania a sociálneho zabezpečenia. „Doteraz prijaté nové zákonné povinnosti a inflácia samosprávam ukrojili zdroje vo výške takmer jednej miliardy eur oproti roku 2021. Vitáme ponuku vlády na zastropovanie cien energií aj pre samosprávy, ale ani táto pomoc nestačí. Od roku 2018 reálna hodnota príjmov miest a obcí klesá, aj keď nominálne rastie. Je nepredstaviteľné, aby rozhodnutie zobrať samosprávam ďalších viac ako pol miliardy eur, nemalo zásadne negatívne následky a vplyv na fungovanie miest, obcí a krajov, ale najmä na obyvateľov,“ skonšta-

toval Branislav Tréger, predseda Združenia miest a obcí Slovenska.

Nepopulárne kroky

Každé mesto alebo obec v tomto období pristupuje k opatreniam, ktoré obyvateľov nepotešia. Zastavia sa investičné projekty, ako aj opravy ciest a chodníkov, školských budov a iných budov samospráv. Zvýšia sa dane a poplatky. Šetriť sa bude na čistení a údržbe miest a obcí, zníži sa intenzita kosenia a zastaví sa výsadba nových stromov. Dôjde k zníženiu intenzity či času svietenia verejného osvetlenia. Nebudú poskytované finančné prostriedky na opravu, údržbu a výstavbu nových detských ihrísk. Mestá obmedzia a v niektorých prípadoch dokonca zatvoria zimné štadióny a plavárne, na prevádzku ktorých im v rozpočtoch nezostanú financie. Zredukujú alebo sa úplne zrušia kultúrne a spoločenské podujatia. Redukcia sa dotkne aj spojov MHD. Zastavené budú dotácie na šport, kultúru, sociálne služby, vrátane dotčných programov pre občianske združenia či cirkvi. Samosprávy sú nútené prepúšťať.

Hrozbou pre samosprávy bude aj dlhová brzda

Daňový bonus vo výške 140 eur si budú môcť od nového roka uplatniť pracujúci rodičia detí do 18 rokov. Spolu s rodinnými prídavkami na dieťa vo výške 60 eur tak dostane rodič na jedno dieťa 200 eur mesačne. Minister financií Igor Matovič vyhlásil, že týmto sa Slovensko stalo európskym unikátom a lídrom v podpore rodiny v prepočte na HDP, v prepočte na priemernú mzdu. „Neexistuje krajina v Európskej únii, ktorá by dávala viac v priamej finančnej podpore na dieťa od 1. januára budúceho roka, ako Slovensko,“ povedal minister financií. Rodiny síce zaplatia o niečo menej na dani z príjmu, zároveň ale zaplatia viac na iných poplatkoch. „Navýšenie daňového bonusu na úkor financovania samospráv tak v konečnom dôsledku ekonomickú situáciu rodín nemusí zlepšiť, veľmi pravdepodobne však môže zhoršiť ich kvalitu života,“ uviedla Denisa Bartošová, prezidentka Asociácie prednostov úradov miestnej samosprávy v SR. Mestá a obce bude od budúceho roka navyše paralyzovať dlhová

brzda štátu. Keďže štátny dlh dosiahne 57,8 percenta HDP v roku 2023, mestá a obce nebudú môcť podľa ústavného zákona zostaviť schodkový rozpočet. Na investície si tak nebudú môcť požičať či zapojiť rezervy z minulých rokov. „V praxi to znamená, že za vysoký dlh štátu budú najviac potrestané samosprávy. Najprv prídu o zásadnú časť podielových daní a následne im nebude dovolené ani len použiť vlastné rezervy, alebo si požičať. Takýto zákaz zastaví nielen vlastné investície, ale aj spolufinancovanie eurofondových projektov, ktoré sa v novom programovom období zvýšilo,“ poznamenala Eva Balážová, prezidentka Asociácie komunálnych ekonomov SR.

Dopad bonusu pocíti Banská Bystrica i jej obyvatelia

Samosprávy nechcú zvyšovať dane a poplatky za služby, vládou prijímanými rozhodnutiami sú však nútené podniknúť aj nepopulárne kroky, aby boli zachované základné a zmluvné povinnosti. Naše mesto nie je výnimkou. „Každý krok v prospech obyvateľov a podnikateľov oceňujeme, ale žiadame otvorený partnerský dialóg, aktívnu komunikáciu, nie diktát. Nemôžeme súhlasiť s dočasnými finančnými pseudokompenzáciami pre samosprávy, nepredvídateľnými, prijímanými v čase prípravy rozpočtov samospráv, ktoré na rozdiel od štátneho rozpočtu musia byť vyrovnané a musia rešpektovať dopady na poslednú chvíľu schválenej legislatívy. Procesne, v krátkom čase, v súlade s tým

pripravovať všeobecne záväzné nariadenia a predstaviť ich verejnosti. Toto nie je partnerský dialóg. Tieto postupy možno považovať za porušenie Európskej charty miestnej samosprávy. V dobe, keď sa mestá a obce nevedia vysporiadať s dopadmi energetickej a inflačnej krízy a ďalšími legislatívnymi zmenami, takýmto spôsobom vláda naďalej zvyšuje schodky našich bežných rozpočtov na rok 2023. Tie, paradoxne, zákonodarcia umožnil výnimkou v rámci zákona o rozpočtových pravidlách kryť úverovými zdrojmi, a teda predmetným návrhom zvyšuje náš dlh. Takéto opatrenia dostávajú samosprávy do štádia finančnej kómy, podriadenosti, absolutizmu a centralizmu," uviedol primátor Ján Nosko.

Výdavky prudko stúpajú

Vyrovnaný rozpočet mesta, ktorý v decembri tohto roka schválilo mestské zastupiteľstvo, zahŕňa opatrenia podmieňujúce zabezpečenie potrebného finančného krytia činností samosprávy. V rozpočte 2023 – 2025 príde Banská Bystrica kvôli daňovému bonusu o takmer 4,4 milióna eur. Ide o značnú sumu, ktorá bude v rozpočte chýbať vzhľadom na tendenciu nárastu výdavkov. „Reálne nie je možné udržať príjmovú časť mesta na rovnakej úrovni minulého roka. Pokiaľ výdavky prudko stúpajú, nie je možné to ekonomicky zvládnuť. Samospráva je pritom podľa zákona, na rozdiel od štátu, povinná predložiť vyrovnaný rozpočet. Nám sa podarilo zostaviť rozpočet ako vyrovnaný. Máme záujem, aby tieto dopady boli pre obyvateľov čo najmenšie. Ak ale chceme udržateľne ďalej prevádzkovať mesto, musia byť príjmy samosprávy navýšené," poznamenala Zuzana Detková, poverená vedením Ekonomického odboru MsÚ v Banskej Bystrici. Návrh mestského rozpočtu na budúci rok sa zostavoval v časovom období, v ktorom pretrvávajú ekonomická kríza spôsobená pandémiou koronavírusu. Vojnový konflikt na Ukrajine spustil energetickú krízu, ktorá má rozsiahle dopady nielen na slovenskú ekonomiku. S rekordnou infláciou dochádza k zvýšeniu cien v celom

spektre tovarov a služieb. Negatívne dopady zasiahli mesto už v tomto roku. Výdavky vzrástli najmä kvôli cenám za energie či inflácii. Rovnako muselo mesto dofinancovať tohtoročný rozpočet na školské stravovanie, nakoľko finančné pásma určené štátom boli nepostačujúce, vzhľadom na nárast cien potravín.

Zabezpečíme vitálne služby

Banská Bystrica počíta v roku 2023 s rozpočtom vo výške takmer 120 miliónov eur. Na prevádzkovú časť je vyčlenených 87 miliónov eur, na kapitálovú vyše 32 miliónov eur a zvyšok je určený na finančné operácie, ako sú rezervy, úvery, zábezpeky či úspory z predchádzajúcich rokov. „Boli sme nútení určiť si jasné priority rozpočtu na rok 2023. Nastavili sme ho tak, aby boli zabezpečené vitálne funkcie mesta, čiže minimalizovanie toho, aby obyvatelia výpadky či nedostatky pocítili na poskytovaní služieb," povedala Zuzana Detková.

Iná možnosť nie je

Mesto muselo pristúpiť k prijatiu nepopulárnych opatrení. Od januára 2023 zvyšuje dane z nehnuteľností, daň z ubytovania či poplatok za komunálny odpad. Súčasne sa upravuje aj výška mesačného príspevku zákonného zástupcu na čiastočnú úhradu výdavkov materskej školy, nákladov školského klubu detí, na činnosti centra voľného času, ako aj za režijné náklady v školských jedálňach a výdavky na štúdium v základnej umeleckej škole. Od 1. januára 2023 sa zároveň zvyšujú finančné pásma stanovené štátom na zabezpečenie stravovania. „Komplikovaná situácia

s rozpočtom nie je výsledkom zlého hospodárenia mesta. Práve naopak. Najprv sme hľadali možnosti šetrenia a úspor vo vnútri samosprávy. Finančný balík, ktorý nám chýba, je ale tak veľký, že v súčasnej situácii sme nemali inú možnosť, ako upraviť dane či poplatky," dodal banskobystričský primátor.

Foto: MsÚ BB

Zmeny sa dotknú aj nášho mesačníka

Radničné noviny, ktoré čitateľom prinášajú aktuálne informácie z komunálneho, kultúrneho i športového života v meste, už nebudú vychádzať v mesačnej periodicite, t. j. dvanásť čísel do roka. V rámci úsporných opatrení pristúpila samospráva k obmedzeniu vydávania periodika. V budúcom roku budú noviny pokračovať už len ako štvrťročník.

O koľko sa zvýšia dane a poplatky

	rok 2022	rok 2023
Daň za m ² plochy bytu v meste	0,50 €	1,00 €
Daň za m ² plochy poľnohospodárskej stavby	0,50 €	1,00 €
Daň za garáž (za m ² zastavanej plochy)	1,30 €	1,80 €
Daň za chaty, stavby na indiv. rekreáciu (za m ² zastav. plochy)	0,85 €	1,20 €
Ročný poplatok za komunálny odpad	36,50 €	47,45 €
Mesačný príspevok na náklady v materskej škole	16 €	32 €
Mesačný poplatok na réžiu v materskej škole	4,5 €	9 €
Denný príspevok na stravovanie v materskej škole	1,54 €	2,10 €
Denný príspevok na I. stupni ZŠ	1,21 €	1,70 €
Denný príspevok na II. stupni ZŠ	1,30 €	1,90 €
Mesačný poplatok na náklady v školskom klube	10 €	20 €

Daňový bonus z dielne ministerstva financií nepomáha dôchodcom, a rovnako ani ľuďom v hmotnej núdzi. Mesto Banská Bystrica pri dani z nehnuteľností, pri stavbách na bývanie a z bytov poskytuje úľavu na dani z 50 na 60 percent nielen vlastníkom nehnuteľností starším ako 62 rokov, ale aj obyvateľom s preukazom ŤŽP a ŤŽPS, ako i vlastníkom nehnuteľností v hmotnej núdzi.

M. Strelec

Foto: MsÚ BB

■ Rok 2022 priniesol, žiaľ, viac negatív ako pozitív. Pokračovala pandémia, začal sa vojnový konflikt na Ukrajine, ako aj energetická kríza. Ekonomika európskych krajín sa dostala do červených čísel. Ceny za tovar a služby rástli raketovou rýchlosťou. Aký bol z Vášho pohľadu pomaly sa končiaci rok?

Rok 2022 patrí k tým ťažším rokom celého volebného obdobia. Dva roky covidu, vojna na Ukrajine, nárast cien komodít a energetická kríza sa podpísali pod novú situáciu, s ktorou sa musíme vyrovnávať. S tým súvisia aj legislatívne opatrenia a rozhodnutia Vlády Slovenskej republiky, ktoré zásadným, ale hlavne negatívnym až zničujúcim spôsobom zasiahli do ekonomiky samospráv. S týmito dopadmi sa kraje, mestá a obce musia vysporiadať. Z pohľadu tvorby rozpočtu ide naozaj o veľmi zložitú situáciu, nakoľko v roku 2024 pri „zapnutí“ dlhovej brzdy sa samosprávy dostanú do veľmi zložitej situácie, kedy nebudú môcť prekročiť výdavky z roku 2023. Som presvedčený, že s týmito dopadmi sa budeme musieť vysporiadať aj v nasledujúcich rokoch.

■ Počas roka ste viackrát apelovali na vládu, aby predstaviteľov samospráv prizývala k legislatívnym procesom, ktoré sa bytostne dotýkajú miest a obcí. Súčasne, aby s vami komunikovala, a hlavne počúvala argumenty či už Únie miest Slovenska alebo Združenia miest a obcí Slovenska. Dopadla vaša výzva na úrodnú pôdu?

Som sklamaný z toho, že vláda skôr nevedie, ako vedie dialóg so samosprávami. Myslím si, že aj komunikácia v rámci jednotlivých ministerstiev nie je koordinovaná. Dopady, ktoré na samosprávy v dôsledku prijímanej legislatívy padajú, sú zničujúce. Dialóg je jednoznačne potrebný. Rovnako zastávam názor, že by sa nemali prijímať rozhodnutia uprostred legislatívneho obdobia. Riešením by bolo zavedenie prechodného obdobia, počas ktorého by samosprávy získali dostatočný čas na to, aby sa dokázali na legislatívnu zmenu pripraviť. Ak bude zo strany vlády dialóg aj naďalej absentovať, obávam sa, že mestá a obce smerujú k tomu, že budú len kúriť a svietiť. Nezostanú im žiadne zdroje na akýkoľvek rozvoj. Budú sa ďalej len zadlžovať a tlačíť pred sebou obrovský investičný dlh z predchádzajúcich desaťročí.

■ Tento rok bol, okrem iného, aj volebný. Za primátora ste kandidovali tretíkrát. Očakávali ste opätovné víťazstvo?

Áno, bol to rok volebný, a ako som už uviedol, rovnako aj ťažký rok. Napriek tomu som sa rozhodol opätovne kandidovať, nakoľko

Tento rok patrilo k tým ťažším

Foto: M&U BB

Stalo sa tradíciou, že v decembrovom čísle Radničných novín prinášame rozhovor s primátorom mesta. Nielen o tom, aký bol tento rok, sme sa porozprávali s Jánom Noskom.

chcem udržať istú kontinuitu. S mojim tímom máme pripravené množstvo zámerov pre ďalšie volebné obdobie. Myslím si, že každý, kto do volebného súboja ide, je presvedčený, že zvíťazí. Nikdy to ale nie je isté. Veľakrát vidíme, že je to o emóciách ľudí, o tom, ako hodnotia vašu prácu. Som rád, že mi obyvatelia mesta dali pomerne silný mandát, čo považujem aj za ocenenie mojej práce v predchádzajúcich dvoch volebných obdobiach. Víťazstvo sa však nedá nikdy čakať, stať sa môže všetko.

■ Po komunálnych a samosprávnych voľbách ste sa vyjadrili, že na úrovni novozvoleného mestského zastupiteľstva je dôležité spolupracovať a nepolarizovať spoločnosť. Ako k bezproblémovému fungovaniu mestského zastupiteľstva prispejete z primátorského postu?

Aj v predchádzajúcich obdobiach bolo mojim cieľom spájanie poslancov mestského zastupiteľstva, ktorí zastupovali rôzne názorové spektrá. Myslím si, že i vďaka tomu boli naše zastupiteľstvá kultivované v porovnaní s inými samosprávami. Bavili sme sa vecne, konštruktívne a, čo ma teší, dokázali sme prijímať zásadné dôležité rozhodnutia vždy nadpolovičnou väčšinou platných hlasov všetkých poslancov. Verím, že v tomto trende budeme pokračovať naďalej. Je dôležité, aby sme veci jasne a zrozumiteľne komunikovali, aby sme si ich dokázali vysvetliť, pretože nie vždy je všetko zrozumiteľné. Som presvedčený, že i novozvolení poslanci, ako aj poslanci, ktorí sa opakovanne dostali do mestského zastupiteľstva, si nájdu k sebe cestu, budú spoločne pracovať pre obyvateľov mesta a hľadať najlepšie možné riešenia.

■ Mesto v tomto roku zrekonštruovalo viaceré cesty a chodníky, modernizáciou prešli aj športoviská. Súčasne sa začali zavádzať opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy. Plánujete v tomto trende pokračovať i naďalej?

Samozrejme. Banská Bystrica takisto, ako aj ostatné mestá na Slovensku, musí reagovať na dopady zmeny klímy. Naštartovali sme projekty Zelených sídlisk či vodozádržných opatrení, ktoré chceme v nasledujúcom období z eurofondov realizovať tak, aby sme dokázali prispieť spolu s ostatnými mestami k zmierneniu týchto dopadov. Chceme sa venovať nielen problematike zmeny klímy, ale aj energetike. Plánujeme v ďalšom období rekonštrukciu verejného osvetlenia. Ďalej aj výrobu vlastnej energie vo vytypovaných mestských budovách, ktoré máme v úmysle zatepliť a vyrábať si elektrinu cez fotovoltiku tak, aby sme dokázali šetriť a vylepšiť si našu ekonomickú bilanciu.

■ Banská Bystrica žila v roku 2022 aj športom. V rámci letného Európskeho olympijského festivalu mládeže (EYOF) k nám v júli zavítali mladí športovci zo 48 krajín. O tom, že multisportové podujatie bolo úspešné svedčia vyjadrenia predstaviteľov Európskych olympijských výborov, podľa ktorých by bolo naše mesto schopné pripraviť aj zimnú verziu EYOF-u. Budete uvažovať nad touto možnosťou?

Teší ma, že máme za sebou najväčšie multisportové podujatie, aké sa kedy na Slovensku uskutočnilo. EYOF dopadol výborne. Ohlasy zo zahraničia boli veľmi pozitívne. Doteraz nám chodia ďakovné listy. Otvorenie otázky o organizovaní zimného EYOF-u nebola náhoda. Budeme o nej uvažovať. Uvidíme, aké budú ďalšie roky, aká bude ekonomická situácia mesta a aké budú nálady. V prípade vypísania súťaže o kandidatúru si viem predstaviť, že sa o organizovanie zimnej verzie tohto podujatia budeme uchádzať.

■ Pán primátor, rok 2022 sa chýli ku koncu. Pred nami sú najkrajšie sviatky roka a vykročenie do nového roka 2023. Čo by ste zaželeli Banskobystričankám a Banskobystričanom, ako aj priaznivcom Radničných novín?

Všetkým želám, aby bol pre každého z nás rok 2023 lepší, ako ten súčasný. Prajem hlavne veľa zdravia a pohody, aby sme hľadali k sebe cestu, aby sme viacej komunikovali nielen cez sociálne siete, ale aby sme si našli čas stretnúť sa so svojimi rodinami, priateľmi a známymi. A najmä, aby sme boli k sebe oveľa lepší, ako v tom predchádzajúcom období.

M. Strelec

Poslanci mesta Banská Bystrica 2022 - 2026

Volebný obvod č. 1 • Banská Bystrica - centrum

Ivana Figuli
Klub Bystrica má na viac

Ing. Mgr. Pavol Katreniak
Klub Banskobystrická alternatíva

Mgr. Radovan Ocharovich
Klub nezávislých poslancov

Ing. Mgr. David Kapusta
Klub Banskobystrická alternatíva

Ing. Miriam Lapuníková, MBA
Klub nezávislých poslancov

Ing. arch. Tomáš Sobota
Klub Nezaradení poslanci

Volebný obvod č. 2 • Majer, Uhlisko, Senica a Šalková

PhDr. Marcel Pecník
Klub Bystričania

Ing. Ľuboš Vrbický
Klub Bystrica má na viac

Volebný obvod č. 3 • Rudlová, Sásová

Ing. Lukáš Berec
Klub nezávislých poslancov

Ing. Milan Lichý
Klub Banskobystrická alternatíva

Mgr. Matúš Molitoris
Klub nezávislých poslancov

Mgr. Jakub Gajdošík
Klub HLAS - sociálna demokracia, SME RODINA

Marián Lunter
Klub nezávislých poslancov

Ing. Michal Škantár
Klub HLAS - sociálna demokracia, SME RODINA

Ing. Pavel Fiľo
Klub nezávislých poslancov

Ing. Martin Majling
Klub nezávislých poslancov

Ing. Martin Turčan
Klub Bystričania

Volebný obvod č. 4 • Podlavice, Skubín, Jakub, Kostiviarska a Ul'anka

MUDr. Jozef Baláž
Klub Nezaradení poslanci

MUDr. Zuzana Podmanická
Klub nezávislých poslancov

Mgr. Ružena Mat'ašeje
Klub nezávislých poslancov

Volebný obvod č. 5 • Fončorda

Ing. Vladimír Ivan
Klub nezávislých poslancov

Ing. arch. Hana Kasová
Klub Banskobystrická alternatíva

Mgr. Marek Modranský
Klub nezávislých poslancov

Mgr. Diana Javorčíková
Klub Bystrica má na viac

doc. PhDr. Branislav Kováčik, PhD.
Klub nezávislých poslancov

PhDr. Vladimír Sklenka, PhD.
Klub Nezaradení poslanci

Volebný obvod č. 6 • Radvaň

Erika Karová
Klub Bystričania

Roman Miškár
Klub nezávislých poslancov

Mgr. Patrik Trnka
Klub nezávislých poslancov

Volebný obvod č. 7 • Kráľová, Pršianska Terasa, Kremnička, Rakytovce a Iliaš

Ing. Igor Kašper
Klub HLAS - sociálna demokracia, SME RODINA

Milan Smádo
Klub nezávislých poslancov

Jakub v minulosti nazývali aj Jakabfalva

Mestská časť, ktorej pôvodný názov bol Svätý Jakub, patrí medzi najmenšie v meste pod Urpínom. Napriek tomu svojou bohatou históriou a prírodnými krásami vhodne dopĺňa jedinečný kolorit Banskej Bystrice.

Podľa dostupných prameňov vznikol Jakub v roku 1255 na banskobystrickom území. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1390 s názvom Villa sancti Jacobi. Jakub patrilo do 15. storočia vtedajším richtárom a zámožným obyvateľom chotára s právom dolovať. Mestská časť Karlovo nesie meno po jednom z nich, Petrovi Karlovi. Známa Thurzovsko – Fuggerovská spoločnosť mala určité územie Jakuba tiež v majetku. V nasledujúcich rokoch, až do 19. storočia, časť Jakuba spravovala banská komora a časť mesto, kedy tu bol vybudovaný rozsiahly ťažiarsky priemysel súvisiaci so spracovaním rudy vydolovanej zo širokého okolia. Postavený bol medený hámor, dve pily a kameňolom na lomový vápencový kameň. Samostatnou obcou bol Jakub do roku 1960. Odvtedy až doteraz je mestskou časťou Banskej Bystrice.

Kostol sv. Jakuba

Foto: OR Jakub

o turisticko-poznávaciu trasu spájajúcu banské pamiatky a celý rad ďalších zaujímavostí v oblasti stredného Slovenska.

Podujatia nás spájajú

Občianska rada v Jakube má šesť členov a až do minulého roka existovala spoločne s mestskou časťou Kostiviarska. Po vzájomnej dohode sa rozdelila na dve samostatné mestské časti, aby sa každá z nich mohla zamerať na riešenie vlastných problémov. Napriek tomu, v mnohých oblastiach a aktivitách, aj naďalej veľmi úzko spolupracujú a vhodne sa dopĺňajú. Občianska rada sa stretáva viackrát do roka, hlavne pred organizovaním akcií z rámcového plánu, na ktoré prispieva mesto. Najväčšou a najnavštevovanejšou akciou bola v minulosti a aj v súčasnosti oslava sv. Jakuba konaná každoročne v júli. Podujatie má dlhoročnú tradíciu a v minulosti ho sprevádzalo vešanie májov (ozdobených briezok) ku každému domu, ale hlavne sa ozdoboval gotický Kostol sv. Jakuba. Sprievod bol sprevádzaný živou hudbou, ktorá potom vyhrávala na pokračujúcej dedinskej zábave. V súčasnosti už oslavy sv. Jakuba nie sú také pompézne ako v minulosti, ale stále priťahujú ľudí zo širokého okolia. Ďalej sa u nás organizuje MDD, Mikuláš a najnovšie aj vianočná kapustnica. Každoročne si v našej mestskej časti uctievať jubilantov drobnými darčkovými predmetmi.

Ocenili by sme väčšiu pomoc

V rámci investičných akcií sa za posledné viacročné obdobie v Jakube, okrem výstavby nového mosta cez potok Bystrica, veľa neurobilo. Jednou z investícií bola čiastočná oprava cesty na Ovocnej ulici a rôzne menšie opravy ciest. V Jakube a jeho častiach nie sú vybudované chodníky. Cestná infraštruktúra je v žalostnom stave, ale týmto neduhom trpia viaceré okrajové mestské časti. Naším oby-

vateľom asi najviac znepríjemňuje život štvorpruhová cesta I/59, ktorá prechádza priamo ponad Jakub a v časti Nový Svet prechádza jej stredom. Bezpečnosť obyvateľov na priechodoch pre chodcov a používaní úzkych chodníkov pri prejazde kamiónov je až neúnosná a v zimnom období niekedy nemožná. Hluk a prašnosť, hlavne po vybudovaní kanalizácie, šacht a poklopov do cestného telesa priamo v jazdnej dráhe vozidiel, bolo minimálne nešťastné riešenie. Aj na základe podnetov a petičných akcií našich obyvateľov,

sa mala v marci tohto roka, na predmetnej časti úseku cesty, vykonať oprava. Zasiahla však inflácia, ktorá opravu cesty podľa kompetentných znemožnila. Navrhovaným a najvhodnejším riešením je dobudovanie úseku rýchlostnej cesty R1 z Banskej Bystrice cez Hiadeľské sedlo do Ružomberka, ale, žiaľ, tieto plány sa menia vždy s príchodom novej vlády. Občianska rada si uvedomuje zložitost úloh a finančnú náročnosť projektov potrebných pre celé mesto, ale nedostatky, ktoré sa spájajú s Jakubom, sa v súčasnosti len ťažko vysvetľujú obyvateľom našej mestskej časti. Zostáva iba veriť, že predstavitelia mesta, kraja a v neposlednom rade aj štátu, budú mať finančné prostriedky a hlavne ochotu riešiť podobné problémy.

Náučný chodník

Foto: OR Jakub

Pestrá minulosť i príroda

História Jakuba sa najviac zapísala do objektu Kostola svätého Jakuba, ktorý je najstaršou dochovanou stavbou. Ide o gotický kostol s replikou pôvodného neskorogotického oltára. Jeho starobylosť dokladá zvon z roku 1486, údajne jeden z najstarších na Slovensku. Históriu jednej z najmenších mestskejších častí Banskej Bystrice dopĺňa okolitá príroda s bohatou biologickou diverzitou územia, ktoré bolo tiež dôvodom zaradenia chráneného areálu a jeho okolia do návrhu sústavy území európskeho významu NATURA 2000 na Slovensku, v rámci územia Baranovo. V tejto časti prírodného územia je vybudovaný i turistický náučný chodník, ktorý vyniká ľahkou dostupnosťou a nenáročným terénom. Turisti a cykloturisti využívajú aj Jakubský úsek cesty kopírujúci tok potoka Bystrica, ktorý je súčasťou známej Barborskej cesty. Ide

Foto: OR Jakub

Blokáda cesty

Vznikne komunitné centrum

Za úspešnú vzájomnú spoluprácu so zástupcami mesta už teraz považujeme prísľub prenájmu mestského pozemku v Jakube, na ktorom by malo novozaložené občianske združenie vybudovať komunitné centrum pre obyvateľov našej mestskej časti. Slúžiť bude na stretávanie sa ľudí, ako aj na kultúrne a športové podujatia.

OR Jakub

Ekopodnety a názory obyvateľov mesta

V decembrovej ekoporadni prinášame niekoľko zaujímavých tém, s ktorými sa môžete stretnúť v Banskej Bystrici. Tentokrát sme sa zamerali hlavne na zimné obdobie a s ním súvisiace opatrenia. Nevynecháme ale ani tému polopodzemných kontajnerov. Prvé pribudli na Radvanskej ulici.

❖ Ako je naše mesto pripravené na zimnú sezónu?

Energetická kríza, ktorú v súčasnej dobe prežívame, sa dotýka aj samospráv. Dopady zvýšených cien sa prejavajú aj v našom rozpočte. Vedenie mesta však v týchto fázach nemá záujem pristúpiť na realizáciu opatrení, ktoré by mali dopad na zníženie bezpečnosti obyvateľov mesta (ako je napr. vypínanie osvetlenia), znižovanie tepelného komfortu v našich zariadeniach, prípadne iné reštrikčné opatrenia s negatívnym dopadom na život v meste.

V tejto súvislosti preto mestský úrad vypracoval plán pre oblasť šetrenia s energiami, ktorý aktualizuje v závislosti od vývoja situácie na trhu s energiami. Plán sa zameriava na oblasti dodávky tepla, ich reguláciu, kontrolu a optimalizáciu vykurovacích kŕieviek. Opatrenia sú pripravené a postupne implementované aj pre oblasť plynového hospodárstva a elektrickej energie, ktorej najväčší objem mesto využíva na verejné osvetlenie. Do tejto oblasti preto smeruje najväčší balík opatrení, ktoré budú realizované tak, aby nebola znížená či ohrozená bezpečnosť obyvateľov. Mestský úrad zabezpečil nákup elektrickej energie na budúci rok za výhodnú tarifu, ale aj napriek tomu patria medzi naše priority jej úspory. Zamerali sme sa i na viaceré opatrenia, ktoré sa týkajú drobných úspor v mestských budovách, výmenu efektívnejších technológií osvetlenia, izolácie, šetrný režim spotrebičov, termoregulačné hlavice, optimalizáciu svietenia. V prípade obmedzenia alebo výpadku dodávok jednotlivých energií máme spracovaný koncept krízových opatrení. Nastavenia a intenzita opatrení bude závisieť od vývoja a regulácií stanovených na národnej úrovni. Z hľadiska dlhodobých opatrení realizujeme projekty na zlepšovanie energetickej hospodárnosti vo svojich budovách. Pripravujeme masívnu rekonštrukciu verejného osvetlenia, ako aj vlastnú výrobu elektrickej energie s využitím fotovoltických systémov v kombinácii so zelenými strechami.

❖ Ako viem šetriť energiu vo svojej domácnosti?

V posledných týždňoch v médiách často prezentované „zníženie teploty vykurovania o 1°C znamená šesťpercentnú úsporu energie“, je naozaj pravdivé. Ale pozor na to, že každý z nás vníma tepelnú pohodu inak. V domácnosti sa treba najprv zamyslieť, kde mňa-

Foto: MŠÚ BB

me najviac energie a na to sa sústrediť. Je potrebné zvážiť objem vynaložených finančných prostriedkov voči očakávanému prínosu. Nemusím predsa vymeniť hneď všetky žiarovky za LED, ale začnem tam, kde najviac svetlom. Pri vetraní používam zásadu: krátko a intenzívne. Okno otvorené na „vetračku“ nie je dobrá cesta. Termoregulačné hlavice na radiátoroch by mali byť už samozrejmosťou. Ostáva už len na našej schopnosti či pohodlnosti ubrať na vykurovaní pri odchode z domu do práce a školy. „Smart domácnosti“ si môžu vymeniť tieto hlavice za novšie typy s ovládaním v smartfóne cez aplikáciu, kde sa dá automaticky nastaviť i kalendár vykurovania. Ale stále si treba uvedomovať, že najlacnejšia energia je tá, ktorú nespotrebujem.

❖ Aký je stav vývoja cien tepla v obchodnej spoločnosti STEFE Banská Bystrica a ako ho vie mesto ovplyvniť?

Spoločnosť STEFE Banská Bystrica, a. s., je jeden z operátorov na energetickom trhu s teplom v meste, ale nie jediný, i keď najväčší dodávateľ tepla v rámci centrálného zásobovania teplom. Spoločnosť spadá pod riadenie a kontrolu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. V rámci toho predkladá úradu návrh ceny na schválenie. Navrhovaná cena má vyhláškou č. 312/2022 Z. z. stanovenú štruktúru a presne vymedzené, čo je oprávnený náklad a čo nie. Mesto vlastní v tejto spoločnosti minoritný 34-percentný podiel.

V rámci zakladateľskej zmluvy, nad rámec zákona, nominuje svojich zástupcov do dozornej rady spoločnosti aj do predstavenstva spoločnosti. Právomocou zástupcov mesta v dozornej rade je v prvom rade kontrolovať činnosť spoločnosti pri ukončení účtovného obdobia a prijímať odporúčania v súvislosti s rozvojom spoločnosti. Aktívna činnosť zástupcu mesta v predstavenstve je okrem bežnej agendy smerovaná hlavne na rozvojové a modernizačné aktivity, ktoré prinášajú do sféry výroby tepla v našom meste vysokoúčinné

technológie, čo je prínosom pre znižovanie spotreby primárnych energií. Svojou aktivitou a presadzovaním si akcionárskych práv, mesto dosiahlo podporu pri výstavbe zdroja tepla na báze biomasy, čím bol splnený cieľ diverzifikácie palivovej základne po plynovej kríze v roku 2009. Dnes, v čase cenových turbulencií primárnych energií, tento zdroj prispieva k stabilizácii ceny tepla v Banskej Bystrici.

❖ Aké sú výhody polopodzemných nádob na zber odpadu, ktoré pribúdajú v meste?

Polopodzemné kontajnerové sú určené na zber zmesového komunálneho odpadu, papiera, plastov, tetrapakov, skla, kovov, ale aj biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu. Jeden polopodzemný kontajner nahradí zberovou kapacitou šesť bežných kontajnerov. Zároveň zaberá menšiu plochu, dochádza v ňom k vyššiemu zhutneniu odpadu a umiestnením pod zemou sa znižuje intenzita jeho biologického rozkladu spojeného so zápachom. Toto riešenie prináša aj dopady na estetiku a hygienu prostredia v lokalite zberu odpadu. Súčasných 46 stojísk, nádob na zber odpadu, v mestskej časti Radvan, Kráľová a Pršianska terasa nahradí po novom 23 stojísk polopodzemných kontajnerov. Tým dôjde k zlúčeniu miest zberu zmesového odpadu s miestami triedeného zberu plastov, papiera, skla, kovov a biologicky rozložiteľného odpadu v súlade s legislatívnou požiadavkou podporujúcou efektívnosť triedenia komunálneho odpadu. Celkovo bude osadených 171 kusov nových kontajnerových systémov. Projekt je realizovaný so zmluvným partnerom mesta, spoločnosťou Marius Pedersen, a. s.

Foto: pikabay.com

M. Lakanda

Otvorené vládnutie v našom meste dosiahlo v tomto roku viaceré úspechy

Vstupom do Iniciatívy pre otvorené vládnutie sa mesto Banská Bystrica zaviazalo, že bude intenzívne posilňovať uplatňovanie princípov spolupráce, participácie a transparentnosti vo svojej každodennej agende správy vecí verejných. Snahou vedenia samosprávy je čoraz viac prizývať všetky skupiny obyvateľiek a obyvateľov mesta do poznávania procesov a agendy mestského úradu, do tvorby a realizácie politík, ako aj projektov zameraných na rozvoj mesta či budovanie funkčných bezpečných verejných priestranstiev. K tomu všetkému mestu pomáha Akčný plán otvoreného vládnutia, ktorý sa v roku 2022 podarilo do veľkej miery zrealizovať. Uskutočnil sa aj ďalší ročník participatívneho rozpočtu. Vo výške 40 tisíc eur budú podporené štyri užitočné projekty, ktoré predložili Banskobystričanky a Banskobystričania.

Foto: MsÚ BB

Otvorené vládnutie prináša do správy vecí verejných viac otvorenosti, dialógu a spolupráce. To je práve to, čo pomáha budovať súdržnosť, vytvárať partnerstvá mestskému úradu so širokou, ako aj odbornou verejnosťou. Súčasne aj posilňovať komunikáciu mesta so svojimi obyvateľkami a obyvateľmi. V spoločnom dialógu sa hľadajú ľahšie múdre riešenia, ktoré v súčasných náročných časoch naše mesto veľmi potrebuje pre jeho ďalší rozvoj.

Dosiahnuté výsledky Iniciatívy pre otvorené vládnutie

Medzi kľúčové výsledky doterajšieho snaženia iniciatívy patrí, že si iniciatíva na mestskom úrade našla svoj "inštitucionálny domov", získala dôveru vedenia a stabilné podmienky pre ďalší rozvoj. V rámci otvoreného vládnutia sa za uplynulé obdobie zrealizovali desiatky konverzácií a dialógov vo vnútri úradu. Prostredníctvom participatívnych procesov v projektoch Zelené sídliská a mestský park sme spolupracovali so stovkami obyvateľiek a obyvateľov. Postupne sa tak v našom meste rozvíja kultúra dialógu.

Plnenie akčného plánu v roku 2022

Prostredníctvom Akčného plánu otvoreného vládnutia sa podarilo zrealizovať množstvo aktivít, ktoré naštartovali rozvoj dialógu a spolupráce, či už vo vnútri mestského úradu alebo smerom k obyvateľkám a obyvateľom. V dôsledku akčného plánu zriadila samospráva pozíciu koordinátorky pre participáciu a otvorené vládnutie. Postupne sa v jednot-

livých agendách a procesoch posilňuje aplikácia princípov spolupráce a transparentnosti. Koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie v spolupráci s občianskou organizáciou Dialogue Centre, n. o., metodicky zastre-

šuje vybrané participatívne procesy v oblasti plánovania verejných priestranstiev či rozvojového plánovania (participatívne procesy v projektoch mestský park, Zelené sídliská a v tvorbe Integrovannej územnej stratégie). Do samotnej prípravy participatívnych procesov boli prizvaní aj odborníci z mestského úradu, čo prispelo k budovaniu ich kapacít. Aktuálne sa uskutočňuje vyhodnocovanie týchto procesov, z ktorých budú vyplývať odporúčania pre ďalší rozvoj participatívnych procesov. Vznikla stratégia otvoreného vládnutia, ako dôležitá mapa rozvoja tejto agendy pre ďalšie obdobie. Mestský úrad odštartoval stretnutia v rámci spolupracovne Banská Bystrica, ktorá vznikla ako nástroj pre dialóg mesta so svojimi obyvateľkami a obyvateľmi o aktuálnych témach. V uplynulom roku sa prostredníctvom Iniciatívy pre otvorené vládnutie podarilo nadviazať partnerstvo so

súkromným mestským ekocentrom Malá líška, ktoré pomáha mestu so zapájaním obyvateľov do realizácie proklmatických riešení. Samospráva prehľbuje aj spoluprácu s Katedrou verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja Ekonomickej fakulty UMB, ktorá bola v roku 2022 pre rozvoj otvoreného vládnutia veľmi prínosná. Spoluprácu v oblasti otvoreného vládnutia sa podarilo nadviazať aj s medzinárodnými organizáciami OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj) a World Bank (Svetová banka).

Úspešná realizácia ďalšieho ročníka

Participatívny rozpočet aj v tomto roku ponúkol priestor na predloženie a hlasovanie o občianskych projektoch. V roku 2023 sa budú realizovať prvé štyri výherné projekty, medzi ktoré sa rozdelí rovný dielom 40 tisíc eur.

Výherné projekty sú:

- Živá rieka v meste - živý plot pozdĺž Bystrice,
- Radvanská záhrada,
- Centrum Radvan - miesto, kde to žije,
- Drevený pumptrack a skill centrum.

Celkovo sa do hlasovania zapojilo 456 obyvateľov, ktorým ďakujeme za účasť a spoluprácu. Tešíme sa na stretnutie v novom roku, kedy otvoríme nový ročník a zhodnotíme realizované projekty v roku 2022. Všetky informácie nájdete na webovej stránke mesta, v sekcii Iniciatíva pre otvorené vládnutie - Participatívny rozpočet.

*S. Kariková, koordinátorka
pre participáciu a otvorené vládnutie, MsÚ*

Foto: FB Malá líška

Harmonogram zberu odpadu v roku 2022

Nadrozmerňý odpad

Nadrozmerňý odpad, medzi ktorý patria dve-re, staré okná, nepotrebný nábytok, nádo-by, koberce, sanitárne vybavenie (WC misa, umývadlo, vaňa), plechové rúry a pod., nie je z dôvodu veľkých rozmerov možné uložiť do klasických zberných nádob. Obyvatelia mesta ho majú možnosť uložiť v predvečer určeného termínu zberu ku klasickým zberným nádo-bám na zmesový komunálny odpad. Žiadame obyvateľov, aby z dôvodu zabezpečenia čis-toty mesta a efektivity systému zberu komu-nálneho odpadu, dodržiavali termíny zberu príslušné pre ich ulicu a základné podmienky nakladania s odpadom. V prípade vzniku po-treby zbavenia sa objemného odpadu mimo

termín zberu, využite celoročnú možnosť jeho bezodplatného odovzdania v Zbernom dvore mesta Banská Bystrica v Radvani na Zvolen-skej ceste.

Nadrozmerňý odpad ukladajte ku klasickým zberným nádobám výhradne jeden deň, t. j. vo štvrtok (v prípade termínov zberu: 5. 1., 4. 4., 31. 8., 14. 9. a 16. 11. už v stredu) pred ur-čeným termínom zberu nadrozmerného od-padu. **UPOZORNENIE:** Medzi nadrozmerňý odpad nepatrí stavebná suť, panely, tehly, dlažba, pneumatiky, elektrospotrebiče, baté-rie a drobný komunálny odpad vo vreciach alebo v krabicach, ktoré ku kontajnerom neukladajte. K zberným nádobám sú často

ukladané aj rôzne druhy drobného odpadu, ako napr. zaváraniny, potraviny, odevy, obuv, športové potreby (korčule, lyžiarky, lyže), akváriá, knihy a pod. Veľakrát však tieto veci ostanú bez záujmu a zanechávajú znečistené stojisko i verejné priestranstvo. K znečisteniu stojísk dochádza aj v prípade, ak odpad vynášajú deti, ktoré nedočkajú alebo nevládzu otvoriť poklop na nádobu. Odpad potom končí vedľa nádoby. Dodržia-vaním stanovených termínov a podmienok zberu odpadu, sa vyhnete možným sankci-ám a prispejete k zlepšeniu čistoty životného prostredia v meste.

Centrum, Uhlisko, Sídliisko, Fortnička, Majer, Šalková, Senica, Graniar, Karlovo, Jesenský vršok, Medený Hámor, Belveder, Slnčné stráne, Laskomer, Trosky, ulice: Prof. Sárú, Horné záhrady	Každý PRVÝ PIATOK v mesiaci (okrem 5.1., 6.4., 31.8. - štvrtky)	5.1., 3.2., 3.3., 6.4., 5.5., 2.6., 7.7., 4.8., 31.8., 6.10., 3.11., 1.12.
Radvaň, Kráľová, Iliáš, Rakytovce, Kremnička, Stupy, Pršianska terasa, Suchý vrch, Fončorda – 1. časť: ulice: Mládežnícka, Družby, Okružná, Wolkerova, Gorkého, Nové Kalište, Jilemnického, Sadová, Nešporova, Kpt. Nálepku, Švermova, Cesta na štadión, Hutná	Každý DRUHÝ PIATOK v mesiaci	13.1., 10.2., 10.3., 14.4., 12.5., 9.6., 14.7, 11.8., 8.9., 13.10., 10.11., 8.12.
Podlavice, Skubín a Fončorda – 2. časť: ulice: Tulsá, Moskovská, Vršacká, Oremburská, Zadarská, Internátna, Nová, Slnčná, Bagarova, Jazmínova, Tichá, Zelená, Havranské, Spojová, Šalgotarjanska, THK, Kvetinová	Každý TRETÍ PIATOK v mesiaci (okrem 14.9., 16.11. - štvrtky)	20.1., 17.2., 17.3., 21.4., 19.5., 16.6., 21.7., 18.8., 14.9., 20.10., 16.11., 15.12.
Rudlová, Sásová, Kostiviarska, Jakub, Uľanka, Nový svet	Každý ŠTVRTÝ PIATOK v mesiaci	27.1., 24.2., 24.3., 28.4., 26.5., 23.6., 28.7., 25.8., 22.9., 27.10., 24.11., 22.12.

Biologicky rozložiteľný odpad

Biologicky rozložiteľný odpad (BRO) tvorí najväčší hmotnostný podiel z komunálneho odpadu. Zabezpečenie jeho triedeného zbe-ru je dôležité. Zníži sa množstvo ukladaneho odpadu na skládke a súčasne aj tvorba skle-níkového plynu (metánu). Zber BRO od ro-dinných domov – IBV pomocou 240 l nádob hneď (resp. červenej) farby, sa uskutoční v

roku 2023 bez zmeny zberových rájónov. Ná-doby sú určené na BRO zo záhrad (konáre, tráva, listie atď.) a na kuchynský odpad, ako sú zvyšky z ovocia a zeleniny, jedál a potra-vín z domácnosti, pečiva, obilnín a pod. BRO nevkladajte do nádob v igelitových vreciach. Vzhľadom na obmedzenú nosnosť 240 l ná-dob, nie je žiaduce prepĺňať ich ťažkým opa-

dom, ako je napr. zhnité ovocie. Za ekologicky vhodné nakladanie s BRO sa považuje jeho kompostovanie. Ak je to možné a účelné, od-porúčame preto prednostne využiť túto for-mu. Kompostovať môžeme všetky BRO, ktoré vznikajú v domácnosti, záhrade, na poli a pri chove hospodárskych zvierat.

Zberová oblasť	Časti mesta a ulice	január	február	marec – november	december
č. 1 A	Kremnička, Rakytovce, Iliáš, Pršianska terasa, Kráľová a Radvaň – ulice: Podháj, Sládkovičova, Cintorínska a Sokolovská	9. 1., 23. 1.	6. 2., 20. 2.	každý PONDELOK, výnimka: utorok, 11. 4.	4. 12., 18. 12.
č. 1 B	Stará a nová Sásová, Rudlová, Centrum – ulice: Cesta k nemocnici, Petelenova, Horné záhrady, Šoltésovej, Kollárova, Skuteckého a F. Bystrého				
č. 2	Radvaň – ulice: Bočná, Krátka, Stredná, Malachovská, Poľná, Stromová, Stupy, Fončorda, Suchý vrch, Fortnička, Trosky, Centrum – ulice: Dolná, Horná Strieborná, Kuzmányho, Národná, J. Cikera, F. Švantnera, Hurbanova, J. Chalupku, J. Kráľa, M. Hattalu, M. M. Hodžu, Murgašova, R. Nedeckého, Záhradná	10. 1., 24. 1.	7. 2., 21. 2.	každý UTOROK	5. 12., 19. 12.
č. 3	Podlavice, Skubín a Belveder, Graniar a ul. Tajovského	11. 1., 25. 1.	8. 2., 22. 2.	každá STREDA	6. 12., 20. 12.
č. 4	Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka, Jesenský vršok, Karlovo, Slnčné stráne, Medený Hámor, Laskomer, Centrum – ulice: Cesta na amfiteáter, Bakosova, J. Bottu, Stoličková, Lazovná, Katovná, Križna, Prof. Sárú	12. 1., 26. 1.	9. 2., 23. 2.	každý ŠTVRTOK	7. 12., 21. 12.
č. 5	Senica, Majer, Uhlisko, Sídliisko – ul. Jegorovova, Partizánska, Šalková, Centrum – ul. Horná	13. 1., 27. 1.	10. 2., 24. 2.	každý PIATOK	1. 12., 8. 12., 22. 12.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

Nový rok môžeme privítať aj bez zábavnej pyrotechniky

Vianočné sviatky a Silvester patria medzi najobľúbenejšie obdobie roka. Posledný decembrový deň je neodmysliteľne spojený s oslavami, ku ktorým patrí aj zábavná pyrotechnika. Zatiaľ čo pre ľudí je prejavom radosti z príchodu nového roka, našich domácich miláčikov nepoteší, práve naopak. Zvieratá netušia čo sa deje, navyše zvukové vnemy vnímajú oveľa intenzívnejšie ako ľudia.

Noc zo Silvestra na Nový rok je pre domáce, ako aj divo žijúce zvieratá jednou z najhorších v roku. Dôvodom sú hlasné oslavy spôsobené zábavnou pyrotechnikou, ktorá im spôsobuje nemalý stres. Domáce zvieratá sa môžu zraniť, utiecť a v krajnom prípade aj zahynúť. Voľne žijúce živočíchy zas prepadajú panike a prestávajú sa spoliehať na svoje inštinkty. Niektoré končia pod kolesami vozidiel, vtáky, žiaľ, aj v drôtoch elektrického vedenia.

Nadmerný hluk zvieratám škodí

Keď začne búchať zábavná pyrotechnika, rany delobuchov dokážu poriadne vyľakať aj človeka. Ten však v posledný deň roka s abnormálnym nočným hlukom počíta, zvieratá na to ale často nijako pripraviť nevieme. Mačky aj psy majú vyvinutejšie zmysly ako človek. Hluk vnímajú oveľa intenzívnejšie. Hlasný zvuk im nerobí dobre po fyzickej, ale ani po psychickej stránke. Svoje o tom vedľa mnohé spoločnosti chovajúce zvieratá, ale aj útulky. Výhodou Karanténnej stanice mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene, v časti Balkán, je, že sa nenachádza v lokalite, kde sa konajú silvestrovské oslavy. „Vzhľadom na jej lokáciu v priemyselnej zóne, v dostatočnej vzdialenosti od sídlisk a bytových domov, nezabezpečujeme osobitné opatrenia v súvislosti s hlukom delobuchov a svetlíc počas silvestrovskej noci. Zvieratá sú usťajnené vo vonkajších voliérach, v ktorých nie je možné zabezpečiť zvukovú izoláciu od okolia,“ poznamenal Andrej Huťka, referent karanténnej stanice.

Praktické rady pred Silvestrom

Hluk a záblesky zábavnej pyrotechniky psy a mačky silne stresujú a dezorientujú. Ak sú chované v bytových domoch, je rozumné ich ešte pred 22:00 hod. dostatočne dlho vyvenčiť. „Pokiaľ máme psíka v rodinných domoch

Foto: pixabay.com

s výbehom, je dobré vziať ho dovnútra alebo aspoň do kôlne, garáže a pod. Podstatné je izolovať zviera od zdroja hluku. V momente, ako sa začnú ozývať výbuchy delobuchov počas silvestrovskej noci, je dobré zostať pri nich fyzicky a upokojovať ich. Po konzultácii so svojím veterinárnym lekárom, je v nevyhnutných prípadoch možné podať zvieratú aj sedatíva,“ konštatuje Andrej Huťka.

Skúsenosti cvičiteľ'ky psov

Majitelia zvierat chcú svojich miláčikov silvestrovského stresu ušetriť, nie každý sa však môže v posledný deň roka presunúť na samotú, kde nepočúť hluk delobuchov či svetlíc.

Foto: pixabay.com

„Moje psy neobľubujú žiadne hlasné zvuky. Staršia sučka štekaním chce od seba zvuky odohnať. Mladšia je zmätená, prečo tá druhá šteká, no v zásade na začiatku ohňostroja kľudné nie sú. Mojou snahou je udržať psy v čo najväčšom pokoji. Nie je to jednoduché, dokážem ich upokojiť asi po desiatich minútach búchania. Väčší problém predstavuje neohlásený ohňostroj či výbuchy zábavnej pyrotechniky už počas decembra. Kvôli bezohľadnosti mnohých takto sa zabávajúcích ľudí, sa absolútne vyhýbam prechádzkam po sídliskách a miestam v prírode, kde takto zvyknú búchať napríklad petardami,“ povedala Denisa Fazekašová, cvičiteľka psov. Svojich psích miláčikov ochraňuje aj tým, že pozatvára všetky okná, a keď sa blíži polnoc, obidve sučky má pri sebe v miestnosti, kde sa s nimi hrá. „Tiež mi celkom dobre fungujú nejaké povely, po splnení ktorých dostanú odmenu. Odmeny sú lákavé. Psy zväčša objímam, aby mali pocit bezpečia a chválím pri každom náznaku pokoja. Sama som kľudná, zvieratá nijako neupozorňujem, že sa niečo čudné deje. Mám ale šťastie, že nemali zlú skúsenosť s výbuchmi a netrasú sa od strachu,“ dodala Denisa Fazekašová.

Kde hľadať zatúlané zviera?

Veterinárni lekári odporúčajú majiteľom domácich miláčikov zostať s nimi v kontakte po celý čas. Určite ich netreba zatvárať do izolovanej tmavej miestnosti. Ak by sa predsa len stalo, že vám zviera počas silvestrovskej noci utečie, pri jeho hľadaní máte viaceré možnosti. Obráťte sa na príslušný policajný zbor, mestskú políciu alebo na karanténnu stanicu, kde najčastejšie zatúlané a odchytané zvieratá končia. Dobrým pomocníkom sú aj sociálne siete, kde veľmi účinne funguje zdieľanie oznamov o stratenom zvierati.

M. Strelec

Viliam Pauliny, pseudonym Podbúnovský (1877 - 1945)

Od narodenia hospodárskeho činiteľa, buržoázneho politika, bankového riaditeľa, účastníka protifašistického odboja a príprav SNP uplynulo 145 rokov.

Foto: archív rodiny Pauliny

Roky mladosti a pracovných aktivít

Do evanjelickej rodiny farbiara a roľníka Jána Paulinyho, starostu obce Slovenské Pravno, sa 20. decembra

1877 narodil syn Vi-

liam, dvanáste z pätnástich detí. Po gymnaziálnych štúdiách v Kremnici musel pre svoje silné národné presvedčenie odísť študovať za hranice Uhorska. V Čechách, počas štúdií na Československej obchodnej akadémii v rokoch 1896 – 1898, prišiel do kontaktu s národne orientovanou slovenskou inteligenciou zoskupenou okolo časopisu Hlas a sympatizujúcou s ideami T. G. Masaryka. Po návrate na Slovensko sa Pauliny profesijne etabloval v bankovom sektore. Začínal v Martine a Zvolene (1898), po vojne (1918) založil v Banskej Bystrici fúziou niekoľkých finančných ústavov Národnú banku, kde zastával pozíciu riaditeľa (1920) a predsedu správnej rady (1923). Pod jeho vedením patrila banka k významným kapitálovým centráram slovenskej buržoázie. Pauliny aktívne pôsobil aj v obchodných spoločnostiach: založil a bol predsedom správnej rady účastinnej spoločnosti Stredoslovenské elektrárne, od roku 1923 bol predsedom Obchodnej a priemyselnej komory, a aj členom predsedníctva Národohospodárskej župy stredoslovenskej. Výrazne presadzoval vytvorenie lepších podmienok hospodárskeho života na strednom Slovensku, žiadal širšiu koncepciu pre rozvoj podnikania, daňovú morálku, ako i spoluprácu poľnohospodárstva s priemyslom a obchodom. Podporil výstavbu železničných tratí Krupina – Zvolen, Červená Skala – Margecany a Banská Bystrica – Diviaky.

Politický funkcionár, matičiar, starosta a účastník protifašistického odboja

Z Paulinyho politických a spoločenských aktivít významnú úlohu zohráva zakladateľské miesto v Matici slovenskej. V 20. a 30. rokoch bol radovým aj výborovým členom miestneho odboru, v rokoch 1931 – 1937 sa stal predsedom a zastával aj funkcie v matičnom ústredí.

V rokoch 1918 – 1920 bol poslancom Národného zhromaždenia, funkcionárom Republikánskej strany poľnohospodárskeho a malo-roľníckeho ľudu, ktorá vznikla v roku 1922 zlúčením menších strán. Prispieval do politických, cirkevných a iných periodík (Zvolenské noviny, Slovenský peňažník, Hronské noviny). Na všetkých pozíciách spolupracoval aj s predstaviteľmi českého hospodárskeho života. Politickú orientáciu prezentoval Viliam Pauliny ako účastník protifašistického odboja v spolupráci s Vavrom Šrobárom. Počas SNP bol členom Revolučného národného výboru, povstaleckej SNR (1944), povereníkom financií v Banskej Bystrici. Po potlačení SNP ho 11. novembra 1944 v našom meste zatkla nemecká bezpečnostná polícia. Pri prevoze do Bratislavy uvidel náhodou na zvolenskej železničnej stanici svojho štvorročného vnúčka Vladka, s ktorým bola jeho matka na úteku do Pliešoviec. To bol jeho posledný kontakt s rodinou. Z Bratislavy ho spolu s generálmi Rudolfom Viestom a Jánom Golianom 26. decembra 1944 transportovali do Berlína, kde pravdepodobne v roku 1945 zahynul po predchádzajúcom väznení a mučení gestapom. Jeho stopa sa tam stratila. Okresný súd v Banskej Bystrici, na žiadosť jeho dcéry Viery Slávikovej, vyhlásil 17. januára 1948 Viliama Paulinyho za mŕtveho. Za deň úmrtia určil súd 1. marec 1945. Bol to posledný deň, ktorý pravdepodobne prežil.

Starosta Banskej Bystrice

Veľmi krátko, od augusta do októbra 1938, zastával Viliam Pauliny aj post starostu mesta Banská Bystrica. Bol zvolený ako spoločný kandidát republikánskych a socialistických strán v pomere hlasov 21:15, a to ako protikandidát ľudovcovi Michalovi Samuhelovi.

Z osobného denníka

Osobnosť Viliama Paulinyho nám približia aj slová z jeho denníkov, ktoré si rodina uchováva v archíve. O tom, že hospodárska a finančná situácia Slovenska po vzniku Československej republiky nebola ľahká, prezrádzajú zápisky z roku 1924. „8. október 1924. V Prahe neviem nič vykonať v záujme banky a dnes treba pozerat' i na Národnú banku ako na podnik silne imobilizovaný a pri vysokom stave štátnych a iných cenných

papierov máme stratu, ktorá sa rovná polovici účastinnej istine. Od januára chodím do Prahy za sirotskými vkladmi, za sanáciou ľudovej banky v Ružomberku, Ústrednej pálenice vo Zvolene, ale mimo sľubov nedocielil som pozitívneho nič. Ak sa tieto veci neusporiadajú v krátkom čase dľa sľubov a sľubov ministrov Bečku a Hodžu, tak sa ozaj bojím.“

Napriek tomu, že situácia v bankovom sektore bola naozaj vážna, nachádzal Pauliny silu aj v kráse Banskej Bystrice, ktorú mal veľmi rád. „16. október 1924. Je krásne. Bol mráz, ale pri obvyklej mojej prechádzke o 8 hodine už slnko hrialo dosť silne. Šiel som k Malej stanici a nábrežím od mesta prešiel som do Kapitulskej ulice. Hron musím vidieť každý deň a počuť jeho šumiaci hovor.“

Cez zápisky v denníku môžeme nahliadnuť aj do priateľských vzťahov Paulinyho s významnými osobnosťami politického a hospodárskeho života 20. a 30. rokov 20. storočia. O stretnutí s Dr. Milanom Hodžom píše: „29. júna 1929 sme sa previezli do Tatranskej Lomnice, kde sme s Palkom Ruttkayom navštívili Dr. Milana Hodžu. Nikdy mi Milan Hodža nestisol ruku tak vrele a nikdy sa mi nepodíval tak srdečne a úprimne do očí, ako pri tomto stretnutí. Dobré vyzeral. Ležal na verande. Nuž hovorili sme o Bystrici a o krásnom jej okolí. Spytoval sa na moju rodinu, menovite na moju ženu Olinku. Vyhybal som sa politickému rozhovoru, aby sa nerozhovoril a nerozčertil.“

V denníku nájdeme aj spomienku z konca roka 1929, kedy bol rodák z Dobrej Nivy a neskôr župan Pohronskej župy Juraj Slávik (1890 – 1969) vymenovaný, ako prvý Slovák, za ministra vnútra československej vlády. „9. december 1929, pondelok. Vonku teplo, bez snehu. Je zvyčajný pondelň, ale slabý trh. Bola cenzúra. Prišiel i Janko Slávik a prijímal gratulácie k vymenovaniu syna Ďurka za ministra vnútra. Bol vysmiaty a vymladený. Tak hľa sa teší rodič zo zdaru svojho dieťaťa.“

O tom, akou činnou osobnosťou Pauliny bol, svedčí zápis o bežnom decembrovom dni. „18. decembra 1929, streda. Nebo modré. Napadlo trochu snehu. Príroda sa jagá v slnečnom osvetlení. Mal som večer cestovať do Prahy, ale audiencia zástupcov obchodných komôr u nového ministra obchodu bola odložená na piatok, a tak len zajtra cestujem. Dnes mám o piatej hodine popoludní zasadnutie predsedníctva výboru Sokola. O šiestej zasadnutie výboru Kasína (pozn. autora: kaviareň v Národnom dome) a večer o ôsmej hodine členskú schôdzu telovýchovnej jednoty Sokol.“

Za cenné informácie a fotografie ďakujem právnučkám Viliama Paulinyho, Hane Kasovej rod. Paulínyovej a Barbore Paulínyovej.

F. Glocko, Stredoslovenské múzeum

Plavecká 24-hodinovka sa vracia po dvoch rokoch

K vianočným sviatkom už tradične patrí aj plavecké podujatie, ktoré sa po odlmke spôsobenej pandémie uskutoční od 28. decembra 2022 so začiatkom od 8:00 hod. Prvý bezplatný vstup bude umožnený o 7:00 hod. Počas 24-hodinového maratónu môžu obyvatelia a návštevníci Banskej Bystrice zdarma využiť 1,5 hod. vstup na krytú plaváreň a pritom odplávať symbolických 100 metrov pre zdravie. Posledný bezplatný vstup bude možný 29. decembra 2022 o 7:30 hod.

Mesto neporuší tradíciu a pre všetkých účastníkov pripravilo diplom a malý darček. Počas tohtoročnej edície sa môžu plavci tešiť v rámci dlhodobej spolupráce s Asociáciou športu

pre všetkých SR na izotonický nápoj v plechovke. Asociácia podporí štafetu uvedeným produktom v rámci overenia „Zelených smerníc“ pre organizovanie trvalo udržateľných športových podujatí v rámci projektu „Šport pre všetkých a životné prostredie“, ktorý re-

Foto: archív MsÚ BB

alizuje v rámci programu Erasmus+ spolu s partnermi v Poľsku, Česku a Lotyšsku.

Základnou myšlienkou projektu je zvýšiť povedomie o prínosoch plynúcich z ekologického spôsobu správania sa v športe pre všetkých. Snahou je šíriť odkaz, že fyzická aktivita udržuje ľudstvo v zdravej a dobrej kondícii. A rovnako predlžuje život jednotlivcov, pričom ochrana prírodných zdrojov je kľúčová pre zachovanie krásy a dobrého stavu životného prostredia pre budúce generácie.

Po skončení podujatia budú vyhodnotení najrýchlejší, ale aj najstarší plavec a plavkyňa, ktorých samospráva odmení vecnými cenami.

Oddelenie športu, MsÚ

Reprezentujú nás aj v Európskom pohári

Pred štartom novej basketbalovej sezóny si Bystrické pumy prešli zmenou názvu klubu. Premenoval sa z BK ŠKP 08 na Slávia Banská Bystrica. Tento názov odkazuje na tradíciu ich zaniknutého predchodcu banskobystričského BK Slávia UMB, ktorého basketbalistky v sezóne 1989/90 získali československý titul.

Ambiciózny tím okrem domácej extraligy vstúpil aj do bojov v medzinárodnej súťaži Eurocup Women. V kvalifikácii im žreb prideliť grécky tím Eleftheria Moschatou, ktorý bol vzhľadom na kvalitu gréckej súťaže favoritom. Bystričanky sa však súperu nezľakli. Po domácej tesnej prehre 71:72, na palubovke súperu zvíťazili 58:61 a senzačne postúpili do skupinovej fázy, kde ich čakali slovenské majsterky Piešťanské čajky, ktoré neuspeli v kvalifikácii Eurology, slávny Galatasaray Istanbul (vítazky Eurology 2013/14 a vítazky Eurocupu zo sezóny 2017/18) a súčasné líderky poľskej ligy Gorzów Wielkopolski.

Svoju skupinu naše basketbalistky začali na horúcej istanbulskej pôde a domácim favoritkám podľahli vysoko 94:52. Následne v prvom domácom zápase nastúpili proti Piešťan-

ským čajkám, no nepodarilo sa im zachytiť úvod zápasu a zaknihovali tak druhú porážku v pomere 51:85. Podobný scenár sa opakoval aj v ďalšom domácom zápase proti hráčkam Gorzowa.

Vo štvrtom kole do mesta pod Urpínom zavítali hráčky svetoznámeho Galatasaray Istanbul. Tentokrát si už Bystričanky postrážili úvod zápasu a okrem tretej tretiny proti svojim súperkam hrali vyrovnanú partiu. A aj napriek prehre, o jedenásť bodov v pomere 70:81, si vyslúžili od divákov v zaplnenej hale na Štiavničkách potlesk. Ďalšie cenné skúsenosti budú získavať už pod vedením novej trénerky, osemnásobnej najlepšej hráčky Slovenska a trojnásobnej víťaz-

Foto: I. Colombiaková

ky ženskej Eurology, ktorá si zahrála aj zámorskú WNBA Zuzany Žirkovej, ktorá vystriedala Miloslava Michálíka.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Bežecká sezóna začne tradičným večerným behom

Priaznivci behu a aktívneho trávenia voľného času z celého Slovenska sa v piatok, 6. januára 2023, stretnú na Námestí SNP, aby spoločne vybehli za novoročnými predsavzatiami. Dvanásť ročník Trojkráľového večerného behu je prvým podujatím z bežeckej série Marathon BB Tour 2023, do ktorej patrí aj Banskobystrický maratón a ďalšie tri terénne behy v okolí Banskej Bystrice. Najkrajší beh ulicami mesta pod Urpínom vo sviatočnej atmosfére odštartuje o 17:30 hod. „Účastníci sa môžu tešiť nielen na päťkilometrovú zážitkovú trať uličkami historického centra, ale aj na peknú účastnícku medailu v cieľi. O zábavu sa postará DJ. Každý bežec bude zarade-

ný do záverečného žrebovania o atraktívne ceny,“ uviedol Peter Fabok, jeden z organizátorov. Online registrácia je dostupná na www.marathonbbtour.sk.

Prvý ročník Trojkráľového behu sa v našom meste uskutočnil pred desiatimi rokmi. „Za viac ako dekádu vznikla tradícia, ktorá láka nielen aktívnych bežcov, ale aj širokú verej-

nosť. Je to príležitosť na povianočné stretnutie a spoločný zážitok. Veríme, že na štarte privítame viac než tisíc športovcov, ktorí si odnesú pekné spomienky,“ dodáva za organizátorov Miroslav Štrba.

V súvislosti s organizovaním podujatia, budú v čase od 17:30 do 18:20 hod. postupne krátkodobé uzávierky cestných komunikácií v centre mesta. Ide najmä o ulice: Horná, Robotnícka, Kapitulská, Národná, Kuzmányho, Janka Kráľa, Strieborné námestie, ďalej o Lazovnú ulicu a časť Fortičky. Doprava bude usmerňovaná na obchádzkové trasy príslušníkmi polície.

Tím Marathon BB Tour 2023,

Oddelenie športu, MsÚ BB

Fotografie z archívu marathonbbtour.sk

Hľadám domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Kodar
Pohlavie: pes
Vek: 11/2015
Váha: 42 kg
Výška: 80 cm

Povaha: Kodar je mohutný a veľký pes. Keď si človeka obľúbi, je ako šteniatko. Skáče, chce sa hrať. Má rad hladkanie. Ak sa mu však niekto nepáči, dá mu jasne najavo, že s ním nechce mať nič spoločné. Aj preto potrebuje skúsenejšieho majiteľa. S Kodarom sa dá krásne pracovať a výcvikom z neho urobiť poslušného kamaráta. Tento „sloník“ s povahou šteniatka, čaká na svojho budúceho majiteľa. *Informácie nielen o tomto psovi získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Podarť pomocnú ruku zvieratám má možnosť každý podľa svojich schopností, možností a fantázie. Víťaná je aj fyzická pomoc formou venčenia zvierat. Uvítame i dočasnú opateru, samotnú adopciu alebo kúpu kvalitných granúl či konzerv. Jednou z alternatív je organizovanie materiálnych zbierok. V karanténnej stanici sú potrebné deky, posteľné obliečky, plachty, obojky, pevné vôdzky, drevo na budy. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.*

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SU 173720/12627/2022/Piv

VV: Žiadosť o vydanie rozhodnutia o umiestnení líniovej stavby „FTTH IBV BB Suchý vrch“ na pozemkoch v k. ú. Radvaň v BB
Stavebník: Slovak Telekom, a. s., Bajkalská 28, BA, IČO: 35 763 469, v zastúpení Telekomunik, s. r. o., Klimkovičova 12, 040 23 KE, IČO: 36 171 786 v zastúpení M. Konôpka – MaV, Radvanská 12, 974 05 BB; Stavba: „FTTH IBV BB Suchý vrch“, navrhnutá v k. ú. Radvaň v BB; *Vyvesené: 29.11.2022*

OVZ-SU 172224/33350/2022/MM

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a o upustení od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania
Stavebník: BY STK, spol. s r.o., so sídlom Čerešňová 70, BB, IČO: 48 318 698, v konaní zastúpený Ing. arch. M. Bizoňom, Horné záhrady 11, BB na základe plnej moci; Stavba: „Polyfunkčný dom, Lazovná ulica, BB“; *Vyvesené: 22.11.2022*

OVZ-SU 172931/29467/2022/Boj

VV: Oznámenie o začatí územného konania a upustenie od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania
Stavebník: Stredoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 ZA, IČO: 36 442 151, v zastúpení INZIRA, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova č. 2, 811 07 BA, IČO: 53 168 054, splnomocnená spoločnosť ELSPOL – SK, s.r.o., so sídlom Miestneho priemyslu č. 1085, 029 01 Námestovo, IČO: 36 433 721; Stavba: „14642 – BB – Kollárova – Zahustenie TS a rozšírenie NNK“ na Kollárovej ulici v BB; *Vyvesené: 22.11.2022*

OVZ-SU 171084/25918/2022 /Se

VV: Rozhodnutie
Stavebník: Stredoslovenská distribučná, a. s., Pri Rajčianke č. 8, ZA, zast. spoločnosťou ELSPOL-SK, s.r.o., so sídlom v Námestove, Miestneho priemyslu 1085; Stavba: „12476 – BB – Cesta k smrečine Rozšírenie NNK“; *Vyvesené: 22.11.2022*

OVZ-SU 173596/16880/2022/Kun

VV: Oznámenie o začatí územného konania a o nariadení ústneho pojednávania
Stavebník: FWD Construct, s. r. o., so sídlom Daxnerova 9, 010 10 ZA, IČO: 51794667 v zastúpení Ing. M. Magna, Pod zámkom 49, 976 13 Slovenská Ľupča; Stavba: „Bytové domy Suchý vrch“ na parcele reg. KN-C č. 3700/339, 3700/445, 3700/501, 3700/511, 3700/280, 3700/490, 3700/491, 3700/492, 3700/493, 3700/494, 3700/495, 3700/496, 3700/497, 3700/498, 3700/511, 3700/339 k. ú. Radvaň na ul. Pod Suchým vrchom a ul. Zimná; *Vyvesené: 22.11.2022*

V Banskej Bystrici, 01.12.2022

Komunitné centrá

Dobrovoľníci z KC Fončorda organizujú počas decembra zbierku trvanlivých potravín, pochutín a vianočných dekorácií pre sociálne slabšie rodiny, osamelé žijúcich či zdravotne znevýhodnených, aby aj oni mohli prežiť krásne Vianoce. Ak viete o niekom, kto takúto pomoc potrebuje, kontaktujte koordinátorky KC (e-mail: kcfoncorda@gmail.com). Viac informácií nájdete na FB: Komunitné centrum Fončorda.

V KC Sásová sme počas spoločného posedenia členov komunit pri vianočnej kapustnici mali priestor bližšie sa spoznať a zároveň ukončiť úspešný projekt „Rok komunit 2022“. Už teraz sa tešíme na ďalší rok, kedy pre vás pripravujeme okrem našich tradičných aj niekoľko nových podujatí, ako napríklad Veľkonočný pingpongový turnaj.

Rok 2022 sa pomaly chýli ku koncu a komunitné centrá všetkým želajú pekné prežitie vianočných sviatkov.

KC Sásová a KC Fončorda

Vyhodnotenie súťaže

V novembrovom vydaní Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z knižných publikácií. Stačilo nám do redakcie napísať, koľko metrov má vodný žľab v doline Rakytovo pri Dolnom Harmanci. Správna odpoveď je: 2 450 metrov. Ďakujeme, že ste sa do súťaže zapojili. Výherkyňou sa stáva pani Sobotová. Gratulujeme a výhru posielame poštou.

Pozývame vás na šachový turnaj

V nedeľu, 8. januára 2023, sa môžu priaznivci šachu tešiť na 27. ročník Novoročného šachového turnaja a GPX žiakov 2023, ktorý sa uskutoční pri príležitosti 30. výročia vzniku Slovenskej republiky. Turnaj, ktorý tradične organizuje Šachový klub Junior Banská Bystrica pri CVČ a MO Matice slovenskej, sa tentokrát bude konať v objekte Spojenej školy v Kremničke so začiatkom o 9:00 hod.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Oznam

SPOŁACH, o. z. vám praje pokojné vianočné sviatky a šťastný nový rok 2023. V prípade potreby poradenstva nás neváhajte kontaktovať e-mailom na spolach.oz@gmail.com alebo telefonicky na čísle 0948 211 372. Tešíme sa na vás v januári. Stretnutia podpornej Skupiny Príbuzných a Opatrovateľov Ľudí s Alzheimerovou Chorobou budú pokračovať aj v budúcom roku.

E. Golianová, SPOŁACH, o. z.

MILÉ BANSKOBYSTRIČANKY A MILÍ BANSKOBYSTRIČANIA,

ĎAKUJEME ZA PRIAZEŇ, KTORÚ STE NÁM
V TOMTO ROKU PREJAVILI.

VIANOCE UŽ KLOPÚ NA DVERE. ŽELÁME VÁM
VEĽA RADOSTI, ŠŤASTIA, POKOJA A RODINNEJ
POHODY NIELEN POČAS VIANOČNÝCH
SVIATKOV, ALE AJ V CELOM NOVOM ROKU 2023.
NECH JE LEPŠÍ A ÚSPEŠNEJŠÍ
PRE KAŽDÉHO Z VÁS.

REDAKCIA RADNIČNÝCH NOVÍN